

# Vaktsineerimistakistuste ületamine: Lõplikud soovitused

Tõhusate vaktsineerimisprogrammide väljatöötamine vajab mitmekülgset lähenemist, mille käigus käsitletakse kõiki praktilisi takistusi vaktsineerimises osalemisele: logistilised, halduslikud, teabetõkked ning meditsiinipersonali ja -teenuste piiratud kättesaadavusega seotud tõkked võivad eesmärgiks seatud vaktsineerituse määrade saavutamisel olla suurteks takistusteks.

Meeldetuletuskavad, mobiilsed vaktsineerimisüksused ja koolis vaktsineerimise programmid võivad aidata neid tõkkeid ületada ja suurendada vaktsineerimises osalemist.

Järgmiste soovitusete abil saab vaktsineerimisstrateegiate raamistikku täiendada, et need oleksid suurema mõjuga ja kestlikumad.

## Meeldetuletuskavad

Meeldetuletuskavad (SMS, e-kiri, digitaalsed teatised) aitavad suurendada teadlikkust vaktsineerimiskavadest, vähendavad unustamist ja aitavad kaotada teabetõkked. Samuti võivad need toetada vaktsineerimisteenuse varude paremat plaanmist, kuna nõudlus vaktsiinide järgi muutub ennustatavamaks. Kataloonias, Murcia ja Horvaatias rakendatud meeldetuletuskavadest saadud tõendid kinnitasid, et meeldetuletuste saatmisel suurenes vaktsineerimismäär statistiliselt märkimisväärselt. Meeldetuletuskavade edu peamised elemendid on muu hulgas järgmised.

- Automaatsete meeldetuletussüsteemide integreerimine haldusandmebaasidesse.
- Kerge juurdepääsu võimaldamine teabematerjalidele kas ametlike veebisaitide linkide või meeldetuletussõnumile manustatud mobiilirakenduste kaudu.
- Mitmekeelse suhtluse kasutamine, et tagada juurdepääs keeleliste vähemusrühmadele.
- Perearstide kaasamine meeldetuletusprotsessi, andes neile tööriistad oma patsientide vaktsineerimisoleku jälgimiseks.

## Mobiilsed vaktsineerimisüksused

Mobiilsed vaktsineerimisüksused võivad aidata ületada geograafilisi ja mugavustakistusi, sest nendega tuuakse vaktsiini alateenindatud või raskesti juurdepääsetavatele kogukondadele lähemale, sh maapiirkondadesse või alateenindatud linnapiirkondadesse. Ülem-Austrias ja Skärholmenis (Stockholm) katsetatud mobiilsed üksused saavutasid kaitsetute noorukite ja eakamate täiskasvanute kaasamisel häid tulemusi. Katsetuste kaudu saadud õppetundidest nähtuvalt saab mobiilsete üksuste mõju tugevdada järgmiselt.

- Paindlikud tööajad, sh väljaspool tavapäraseid tööaegu, nt öhtuti ja nädalavahetustel.
- Kohalike kogukondadega suhtlemine, tehes koostööd kogukonnajuhtide, -organisatsioonide ja -mõjuisikutega.
- Mitmekeelsete tervishoiutöötajate kaasamine ning mitmekeelne teavitus.
- Erinevate vaktsiinide valiku pakkumise kombineerimine muude asjakohaste tervishoiuteenustega.

## Koolis vaktsineerimise programmid

Koolis vaktsineerimise programmid võivad vaktsineerituse taset parandada tänu logistiliste ja lähedustõkete vähendamisele. Vaktsineerimisviisi loimimine tavapärastesse koolitegevustesse ja koolitundide

toimumise aega võib minimeerida tööl käivate lapsevanemate igapäevatoimingute häirimist ja tagada suurema kaasatuse. Eestis ja Madalmaades rakendatud katseprojektidest selgub, et koolide kaasamine vaksineerimisteadlikkuse tegevustesse ja vaksineerimisvõimaluste toomine koolile lähemale seostub perede suurema osalemisega ning vaksineerimisteenuste mugavuse ja juurdepääsetavuse paranemisega. Koolis vaksineerimise programmide edu võib tugevdada järgmiselt.

- Vanematega suhtlemine, pakkudes neile vaksineerimisprogrammi kohta selget ja arusaadavat teavet, selgitades vaktsiinide kasulikkust ja käsitledes nende ohutusega seotud kahtlusi.
- Protsesside lihtsustamine, nt digitaalsete nõusolekuvormide kasutamisega.
- Suunatud, eakohaste ja kultuurilist tausta arvestavate teavitustrateegiatega rakendamine, sh teabematerjalide väljatöötamine ning teabe- ja küsimuste-vastuste koosolekute korraldamine.
- Koostöö koolide, õpetajate ja koolijuhtidega vaksineerimisprogrammi erinevates aspektides.

## Kohandatud ja kestlike programmide väljatöötamine

Sihtpopulatsioonile kohandatud vaksineerimisprogrammide väljatöötamiseks ja osalemise tagamiseks on oluline, et programmi ülesehitust toetatakse järgmiselt.

- Vajaduste põhjalik hindamine, et koguda ja rühmitada tõendeid sihtrühma konkreetsete vajaduste ja nende ees seisvate takistuste kohta.
- Soodustava keskkonna loomine sidusrühmade (tervishoiuteenuse osutajad, asutused, organisatsioonid, kogukonnajuhid) kaasamise ning nendega konsulteerimise ja kooskõlastamise kaudu, et tagada ühtne lähenemisviis.
- Suhtlemine kogukonnajuhtide, mõjuisikute ja pääsuvalitsejatega, et levitada vaksineerimissõnumeid, aidata luua usaldust ning tegeleda kogukonnasiseste muredega.

Uute programmide loomine olemasolevasse taristusse ja väljakujunenud tegevustesse, poliitilise ja rahalise toetuse tagamine, kohalikele tegutsejatele algusest peale osalemise võimaldamine ning sidusrühmade vastutustunde ergutamine võivad aidata tagada nende tavade kestmist ka pärast katsefaasi. ELi ja riikidevahelise toetuse võimendamine, et korraldada struktureeritud vastastikuse õppimise tegevusi ja pakkuda kogemuste vahetamise võimalusi, võib aidata kaasa innovatsioonile ja võimaldada innovatiivsete tavade ülevõtmist erinevatesse kontekstidesse.